

**«BIOKIMYO» АЖ нинг 2019-йил
молиявий хўжалик фаолияти юзасидан ички аудит
хизмати текшируви бўйича Аудиторлик ҳисоботи**

Мундарижа

1	КИРИШ ҚИСМ.....	3
1.1	ТАШКИЛИЙ МАСАЛАЛАР.....	3
2	ТАҲЛИЛИЙ ҚИСМ	4
2.1	БИЗНЕС-РЕЖА БАЖАРИЛИШНИ ТЕКШИРИШ НАТИЖАЛАРИ ТЎҒРИСИДАГИ ҲИСОБОТ	4
2.2	КОРПОРАТИВ БОШҚАРИШ ПРИНЦИПЛАРИГА РИОЯ ҚИЛИШНИ ТЕКШИРИШ НАТИЖАЛАРИ ТЎҒРИСИДАГИ ҲИСОБОТ.....	5
2.3	КОРХОНАНИНГ БУХГАЛТЕРИЯ ҲИСОБИ ВА МОЛИЯ ҲИСОБОТИ ҲОЛАТИНИ ТЕКШИРИШ НАТИЖАЛАРИ ТЎҒРИСИДАГИ ҲИСОБОТ.....	6
2.3.1	Товар моддий захиралари(ТМЗ) аудити.	7
2.3.2	Асосий воситалар Аудити.	8
2.3.3	Узоқ муддатли инвестициялар аудити	9
2.3.4	Касса ва касса операциялар аудити.	9
2.3.5	Банкдаги асосий ва бошқа ҳисобрақамлар аудити.	9
2.3.6	Ҳисоб-китоб-тўлов тартиби аудити	10
2.3.7	Даромадлар ҳисоби аудити.	12
2.3.8	Харажатлар ҳисоби аудити.	13
2.4	СОЛИҚ ВА БОШҚА МАЖБУРИЙ ТЎЛОВЛАР ҲИСОБЛАНИШИ ВА ТЎЛАНИШИ АУДИТИ.....	13
2.4.1	Акциз солиғи	14
2.4.2	Сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ.	14
2.4.3	Юридик шахслар мол-мулк солиғи.	15
2.4.4	Юридик шахслар ер солиғи.	16
2.4.5	Ягона ижтимоий тўлов ҳисоби аудити.	16
2.4.6	Жисмоний шахслардан даромад солиғи ҳисоби аудити.	17
2.4.7	Қўшилган қиймат солиғи.	17
2.4.8	Солиқ агентлари томонидан тўлов манбаида ушлаб қолинадиган дивидендлар ҳисоби аудити.	17
	2019 йил 1 чорак давомида жисмоний ёки юридик шахслар дивидендлар тўланмаган ва ўз навбатида солиқ ҳисоб китоби тўлиштириш мажбурияти юзага келмаган.	17
2.4.9	Юридик шахслар фойда солиғи ҳисоби.	18
2.5	МОЛИЯВИЙ-ҲЎЖАЛИК ФАОЛИЯТИНИ АМАЛГА ОШИРИШ ПАЙТИДА ҚОНУНЧИЛИК ТАЛАБЛАРИГА РИОЯ ЭТИЛИШНИ ТЕКШИРИШ НАТИЖАЛАРИ.....	18
2.6	ИЧКИ НАЗОРАТНИНГ ҲОЛАТИНИ ТЕКШИРИШ НАТИЖАЛАРИ ТЎҒРИСИДАГИ ҲИСОБОТ	19
3	ИҚТИСОДИЙ АҲВОЛ ТАҲЛИЛИ	20
4	ХУЛОСА ВА ТАВСИЯЛАР	20

1 КИРИШ ҚИСМ.

Биз ички аудит хизмат вакиллари, Холмирзаев А.А ва Баратов О.А. «КОРХОНАЛАРДА ИЧКИ АУДИТ ХИЗМАТ ТЎҒРИСИДА» ги Низом (кейинги ўринларда НИЗОМ) га асосан «BIOKIMYO» акционерлик жамияти (кейинги ўринларда ЖАМИЯТ) ички аудит текшируви натижаларини ўз ичига олган Низомнинг 12 банди талаблари доирасида йиғма ҳисобот тайёрладик.

Молиявий ҳисоботларни тайёрланиши ва ишончлилиги учун хўжалик юритувчи субъект раҳбари жавобгар, биз ҳисоботлар бўйича берилган хулоса юзасидан жавобгар ҳисобланамиз.

Қуйидагилар ички аудит хизматининг асосий вазифалари ҳисобланади:

-кузатувчи кенгашни ишончли ахборот билан таъминлаш ва ички аудит амалга оширилиши натижалари бўйича корхона фаолиятини такомиллаштиришга доир таклифларни тайёрлаш;

-ички аудит жараёнида аниқланадиган камчиликларни бартараф этиш юзасидан корхона бошқарув органларига тавсияларни тезкорлик билан киритиш, уларнинг бартараф этилишини назорат қилиш.

Ушбу вазифаларни бажариш учун ички аудит хизмати томонидан бухгалтерия ва молиявий ҳисоботлар назорати шаклида аудит текшируви ўтказилди. Текширув натижаларига ҳисобот тайёрланди ва ҳисобот ўз мазмунига кўра қуйилдаги қисмлардан иборат:

- 2019-йилга белгиланган бизнес режа амал қилиш кўрсаткичлари;
- Молиявий ҳисоботлар ва бухгалтерия ҳисоби ҳолати;
- Солиқ ва бошқа мажбурий тўловлар тўғри ҳисобланиши;
- Молиявий хўжалик фаолиятини амалга оширишда қонунчиликка риоя этилиши;
- Ички назорат ҳолати.

Ички аудит ҳисоботи 2019-йил 1 январдан 31 декабрь оралиғидаги ҳисоб циклини ўз ичига олади. Текширув жараёнида тақдим қилинган ҳужжатлар ҳаққонийлиги, ҳақиқийлиги текширилмади. Текширувдан кейин қирим қилинган ҳужжатлар текширувдан четда қолган ҳужжатлар жавобгарлиги жамият ҳисоб раҳбарлари жавобгарлигида.

Аудиторлик текширувидан ўтказилаётган даврда жамиятда биринчи ва иккинчи даражали имзо ҳуқуқида қуйидаги шахслар ишлаб келмоқда:

Бошқарув раиси - Хайдаров У.А.

Бош ҳисобчи – Меметова К.А.

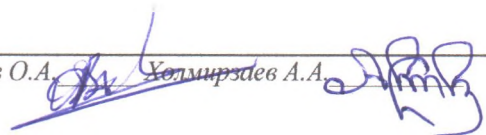
1.1 ТАШКИЛИЙ МАСАЛАЛАР.

«BIOKIMYO» АЖ (кейинги ўринларда «Жамият») Ўзбекистон Республикаси Мулк Қўмитаси Тошкент вилояти Бошқармасининг 1994 йил 30 майдаги 271 сонли ва 1995 йил 17 июльдаги 994 сонли буйруқларига мувофиқ Янгийўл БИОХИМ заводини қайта ташкил этиш йўли билан ташкил этилган. Жамият ўз фаолиятини Тошкент вилояти ҳудудида олиб боради. Жамият амалдаги устави акциядорларнинг 2018 йил 26 июньдаги навбатдан ташқари йиғилишида тасдиқланган. Унга кўра жамият устав фонди миқдори 9 569 744 000 сўм, номинал киймати 3350 (Уч минг уч юз эллик сўм) бўлган 2 856 640 дона акциядан иборат. Жамият акциядорлари таркиби:

- Ўзбекистон Республикаси Давлат активларини бошқариш агентлиги улуши 4 880 548 000 сўм(51%);
- Жисмоний ва бошқа юридик шахслар улуши 4 690 196 000 сўм(49%).

Жамият уставига кўра фаолиятининг асосий йўналиши қуйидагилардан иборат:

- Озуқа ва техник спирт ишлаб чиқариши ва сотиш;
- Иссиқлик энергияси ишлаб чиқариш ва сотиш;

- Микробиологик маҳсулот ва парфюмерия, косметика буюмлари ишлаб чиқариш ва сотиш.

Жамият юқоридаги асосий фаолият соҳасидан ташқари қуйидаги қўшимча фаолият турлари билан ҳам шуғулланши мумкин:

- Қурилиш монтаж ишлари ишга тушириш ва созлаш;
- Сервис хизмати ва маҳсулот харид қилиш;
- Биноларни, кўчмас ва кўчар мулкларни ижарага бериш;
- Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштириш ва сотиш.

Жамият жойлашган ери ва почта манзили: Ўзбекистон Республикаси, 112004 Тошкент вилояти Янгийўл шаҳри, Кимёгар 1.

2 ТАҲЛИЛИЙ ҚИСМ

2.1 БИЗНЕС-РЕЖА БАЖАРИЛИШИНИ ТЕКШИРИШ НАТИЖАЛАРИ ТЎҒРИСИДАГИ ҲИСОБОТ

Бизнес режа бажарилиши бўйича ички аудит текшируви мақсади:

- Бизнес режа бажарилишининг миқдор ва сифат кўрсаткичлари таҳлили;
- унинг бажарилиши таъминланмаган тақдирда айбдор мансабдор шахслар шахсан кўрсатилган ҳолда аниқланган сабаблар баёни.

Жамият бизнес режаси 2019 йилдаги унинг асосий фаолияти мақсадларини амалга ошириш учун келтирилган кўрсаткичларидир. Жамият фаолиятининг асосий мақсади фойда олиш ва дивиденд тўлаш учун етарли даражада активлар билан таъминланган.

Жамият томонидан тақдим қилинган маълумотлар кўрсаткичлар аудит томонидан таҳлил қилинди ва бизнес режа бажарилиши бўйича текширув ўтказилди. Қуйидаги жадвалда ишлаб чиқариш кўрсаткичларининг бизнес режага нисбатан бажарилиши таҳлили келтирилган:

**«BIOKIMYO» АЖнинг 2019-йил бизнес режа бажарилиши таҳлили
(ишлаб чиқариш кўрсаткичлари)**

№	Номлари	Ўлч. бир.	режада	Ҳақиқатда	Фарқлар	% бажарил
1	Товар (иш, хизматлар) улгуржи нархларда (ККС ва акцизсиз)	млн сўм	133 812.98	138 187.31	4374	103
2	Истеъмол товарлари (арок ва вино маҳсулотларини билан бирга) ККСсиз	млн сўм	2 836	5 074	2 238	178.9
3	Саноат маҳсулотлар ишлаб чиқарилиши, натурал кўрсаткичларда					
4	Спирт пищевой	минг дал	1 406.0	1 406.5	0.5	100.0
5	Спирт технич	минг дал	60.0	69.8	9.8	116.3
6	Пар технолог	минг Гкал	6.0	3.6	-2.4	60.2
7	Газ бражение	минг тонна	1.60	2.87	1.3	179.4
8	Барда жидкая	минг тонна	151.70	151.6	-0.1	99.9

Юқоридаги маълумотлардан шуни кўрсатадики, бизнес режа ишлаб чиқариш кўрсаткичлари ҳақиқатда режа ортиғи билан бажарилган. Хусусан истеъмол спирт 2019й режага кўра 1406 минг дал кўрсатилган бўлса, ҳақиқатда 1406.5 минг дал ишлаб чиқарилган. Техник спирт ишлаб чиқариш режага кўра 60.0 минг дал кўрсатилган ҳолда, ҳақиқатда ушбу кўрсаткич 69.8 минг дални ташкил этган.

Истеъмол спирти ишлаб чиқариш бизнес режага нисбатан 100% бажарилган бўлса, техник спирт ишлаб чиқариш бизнес режаси 116.3% га бажарилган.

Маҳсулот ишлаб чиқариш билан боғлиқ миқдорий кўрсаткичлардан барчаси режа доирасида бажарилган.

Ишлаб чиқарилган маҳсулотларнинг улгуржи нархлари кўрсаткичи 103% га бажарилган бўлиб, бизнес режада белгиланган норма 133813 млн сўм келтирилган ҳолда 138187 млн сўм ҳақиқатда бажарилган.

Бизнес режа молиявий кўрсаткичлари бажарилиши аудит қилинганда қуйидагилар аниқланди.

**«BIOKIMYO» АЖнинг 2019-йил Бизнес режа бажарилиши таҳлил
(молиявий кўрсаткичлар)**

№	Кўрсаткичлар	Ўлч. бир.	Режада	Ҳақиқатда	Фарқлар	% бажарилиши
1	Маҳсулот сотишдан соф тушум	млн сўм	177 816	180 332	2 517	101.4
2	Акциз	млн сўм	14 367	14 815	448	103.1
3	Қўшилган қиймат солиғи	млн сўм	29 636	28 003	-1 633	94.5
4	Сотишдан соф тушум	млн сўм	133 813	137 514	3 701	102.8
5	Сотилган маҳсулот таннархи	млн сўм	113 609	107 169	-6 440	94.3
6	Ялпи тушум	млн сўм	20 204	30 345	10 141	150.2
7	Давр харажатлари	млн сўм	11 118	14 493	3 375	130.4
8	Сотиш харажатлари	млн сўм	244	216	-28	88.4
9	Маъмурий харажатлар	млн сўм	4 312	2 643	-1 669	61.3
10	Бошқа операцион харажатлар	млн сўм	6 562	11 634	5 072	177.3
11	Асосий фаолиятнинг бошқа даромадлари	млн сўм	1 500	1 588	88	105.9
12	Солик тўлагунга қадар фойда	млн сўм	10 586	17 468	6 882	165.0
13	Фойда солиғи	млн сўм	1 686	2 505	819	148.6
14	Соф Фойда	млн сўм	8 900	14 963	6 063	168.1

Молиявий натижалар тўғрисидаги ҳисоботга кўра соф фойда 168% миқдорда бажарилган, яъни режада 8900 млн сўм кўрсатилган ҳолда, ҳақиқатда ушбу кўрсаткичлар 14963 млн сўмни ташкил этган. Сотишдан соф тушум кўрсаткичи 101.4% бажарилган. Соф фойда ортишига сабаб ҳам айнан соф тушумнинг режадан ортиқ бажарилиши ҳисобига шакллانган. Сотилган маҳсулот таннархи режада 113609 млн сўм белгиланган ҳолда, ҳақиқатда сотилган маҳсулот таннархи 107169 млн сўмни ташкил этган. Давр харажатлари эса 11118 млн сўм белгиланган ҳолда ҳақиқатда 14493 млн сўм ташкил этган ҳолда 3375 млн сўм режадан ортиқ харажат амалга оширилган. Умумий равишда бизнес режа кўрсаткичлар бажарилишини ижобий баҳолиш мумкин. Бизнес режа кўрсаткичлари барча муҳим жабҳалари бўйича ортиги билан бажарилган.

2.2 КОРПОРАТИВ БОШҚАРИШ ПРИНЦИПЛАРИГА РИОЯ ҚИЛИШНИ ТЕКШИРИШ НАТИЖАЛАРИ ТЎҒРИСИДАГИ ҲИСОБОТ.

Аудит мақсади:

- корхона бошқарув органлари томонидан қабул қилинадиган қарорларнинг самаралилиги, унинг қатнашчилари (акционер)нинг қонуний ҳуқуқ ва манфаатларига риоя этилиши таҳлили;
- корпоратив бошқариш соҳасида қонун ҳужжатлари бузилиши ҳолатлари баёни (таъсис ҳужжатларига риоя қилиш, умумий йиғилишлар ва корхона бошқарув органлари мажлислари ўтказилиши, дивидендлар тўғри ҳисобланиши ва ўз вақтида тўланиши ва ҳоказолар);

Корпоратив бошқарув принципларига риоя қилиниши аудитини ўтказишда жамият таъсис ҳужжатлари уларни бажарилиши бўйича ишлар текширилди. Жамият 2019 йил давомида ўз устави доирасида фаолият юритади. Жамият 2019 йил давомида кузатув кенгаши куйидаги йиғилиши ўтказилган:

- Кузатув кенгашининг 2019 йил 28 январдаги 13/19 сонли йиғилиши;
- Кузатув кенгашининг 2019 йил 21 февралдаги 14/19 сонли йиғилиши;
- Кузатув кенгашининг 2019 йил 13 мартдаги 15/19 сонли йиғилиши
- ва шунингдек акциядорларнинг навбатдан ташқари умумий йиғилиш 2019 йил 5 мартда ўтказилган;
- 2019 йил 1 чорак якунлари бўйича йиғилиш;
- Кузатув кенгашининг 2019 йил 29 июльдаги 2/19 сонли йиғилиши;
- Кузатув кенгашининг 2019 йил 16 августдаги 3/19 сонли навбатдан ташқари йиғилиши;

- Кузатув кенгашининг 2019 йил 26 августдаги 4/19 сонли навбатдан ташқари йиғилиши;
- Кузатув кенгашининг 2019 йил 12 сентябрьдаги 5/19 сонли навбатдан ташқари йиғилиши;
- Кузатув кенгашининг 2019 йил 30 октябрьдаги 7/19 сонли навбатдан ташқари йиғилиши;
- Кузатув кенгашининг 2019 йил 29 ноябрьдаги 8/19 сонли навбатдан ташқари йиғилиши;
- Кузатув кенгашининг 2019 йил 26 декабрь 9/19 сонли навбатдан ташқари йиғилиши.

Навбатдан ташқари умумий йиғилишда кузатув кенгаши ва тафтиш комиссияси ваколатларини муддатидан аввал тугатиш ҳамда кузатув кенгаши ва тафтиш комиссияси аъзоларини қайта сайлаш масалалари кўриб чиқилган. 2018 йил якуни бўйича таъсисчилар йиғилиши 2019 йил май ойи охирида белгиланган.

Кузатув кенгашининг 2019 йил 28 январидagi йиғилишида ички аудит хизмати 2019 йил учун сметаси, корпоратив бошқарув тизимини баҳолаш, 2019 йил учун аудиторлик текшируви ўтказиш учун аудиторлик ташкилотларини танлаш масалари кўриб чиқилган. 2019 йил 21 февралдаги йиғилишда эса 2018 йил бўйича бизнес режа асосий кўрсаткичлар бажарилиши, 2018 йил бўйича якуний молиявий иқтисодий натижалар тахлиликорпоратив маслахатчисининг 2018 йил фаолияти ҳисоботи 2015 2016 ва 2017 йиллардаги дивиденд тўловларни амалга ошириш масалалари муҳокамага қўйилган.

2019 йил 26 августдаги навбатдан ташқари йиғилишда жамият акциядорларининг навбатдан ташқари йиғилишини чақириш унинг ўтказилиши бўйича ташкилий масалалар (ўтказиш жойи, санаси, вақти, кун тартибини белгилаш бўйича масаласи муҳокама қилинган.

2019 йил 30 октябрьдаги йиғилишда 2019 йил 9 ойлик даврдаги бизнес режа кўрсаткичлари бажарилиши, молиявий ҳисобот суммалари тасдиқланиши кўриб чиқилган.

2019 йил 29 ноябрдаги йиғилишда 2020 йилга мўлжалланган бизнес режа прогноз кўрсаткичларини белгилаш, жамият асосий фаолияти билан боғлиқ мўлмаган (узумзор ва боғзор) мол мулкни бозор қийматини аниқлаш каби масалалар муҳокама қилинган.

Жамият бошқарув органлари томонидан қабул қилинган қарорлар жамият муассислари ҳуқуқ ва манфаатларига зид келмайди, корпоратив бошқарув принциплари бузилиш ҳолатлари аниқланмади.

2.3 КОРХОНАНИНГ БУХГАЛТЕРИЯ ҲИСОБИ ВА МОЛИЯ ҲИСОБОТИ ҲОЛАТИНИ ТЕКШИРИШ НАТИЖАЛАРИ ТЎҒРИСИДАГИ ҲИСОБОТ.

Аудит мақсади:

бухгалтерия ҳисобини юритиш ва молия ҳисоботини тузишнинг белгиланган тартибига риоя қилинишини баҳолаш;

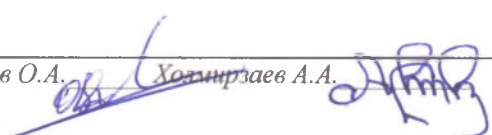
аниқланган бухгалтерия ҳисоботини юритиш ва молиявий ҳисоботни тайёрлашнинг белгиланган тартиби бузилишининг тавсифи.

Аудит текшируви ўтказишда:

- Бухгалтерия ҳисоби ва молиявий ҳисоботи тузилиши ва юритилиши тахлили;
- Молиявий ҳисоботлар тузилиши бўйича ишлар тахлили;
- Бухгалтерия ва молиявий ҳисоботларни тузишда қонун ҳужжатларига риоя қилмаслик бўйича хатолар аниқлаш бўйича ишлар олиб борилди.

Жамият бухгалтерия ҳисобини юритиш ва молиявий ҳисоботларни тузиш тартиби жамият ҳисоб сиёсатида келтирилган ва ўз ичига қуйидагиларни олади:

- Бухгалтереия ҳисобини юритиш учун керакли синтетик ва аналитик(тахлилий) ҳисоб варақлар тўғрилиги ва тўлиқлиги;
- Бирламчи ва бухгалтерия ҳисоботлари ҳужжат шакли;
- Активлар ва мажбуриятларни инвентаризация қилиш тартиби
- Активлар ва мажбуриятларни баҳолаш;

- Бухгалтерия ҳисоботлари таркибий қисмларини баҳолаш;
- Ҳисоб маълумотларини қайта ишлаш усуллари ва ҳужжатлар айланмалари тартиби;
- Ҳўжалик операциялар назорати тартиби;
- Бухгалтерия ҳисобини юритишдаги бошқа қарорлар.

Ўзбекистон Республикаси Бухгалтерия Ҳисобининг миллий стандарти (БҲМС) № 1 “Ҳисоб сиёсати ва молиявий ҳисобот” (МВда 26.07.1998 йил № 17-07/86 сон билан тасдиқланган АВда 14.08.1998 йилда № 474 сон билан рўйхатга олинган) асосан “Ҳисоб сиёсати ҳўжалик юритувчи субъект молиявий ҳисоботни тайёрлаш ва тузиш учун фойдаланадиган махсус тамойилларни, конвенцияларни, тартиб ва амалий ёндашувларни ифодалайди... Янги ташкил этилган ҳўжалик юритувчи субъект танлаб олган ҳисоб сиёсатини ушбу бандга мувофиқ молиявий ҳисобот биринчи марта эълон қилингунга қадар, лекин давлат рўйхатидан ўтиб юридик шахс ҳуқуқини олган кундан бошлаб 90 кундан кечиктирмай расмийлаштиради. Субъект танлаб олган ҳисоб сиёсати юридик шахс ҳуқуқини олган (давлат рўйхатидан ўтган) кундан бошлаб қўлланиш мумкин бўлган сиёсат ҳисобланади.” Корхона ўзининг ҳисоб сиёсатига эга. Жамият ҳисоб сиёсатида бухгалтерия ҳисобини юритиш ва молиявий ҳисобот тузиш учун қабул қиладиган усуллар келтириб ўтилган.

Жамиятда бухгалтерия ҳисоби 1С бухгалтерия дастурий таъминоти ёрдамида олиб борилади. Жамият ҳисоб сиёсати “Бухгалтерия ҳисоби тўғрисида”ги Қонун ва БҲМС талабларига жавоб беради.

2.3.1 Товар моддий захиралари(ТМЗ) аудити.

Текширув натижасида:

- ТМЗлар бухгалтерия ҳисоби 1С дастурий таъминотида миқдор ва қиймат бирлигида юритилган. Омбордаги ТМЗлар ҳаракати миқдор бирлигида юритилган.
- Ҳисобот даври боши ва охиридаги ТМЗ қолдиқлари баланс(1-шакл ҳисобот) 150 сатрига мос келади.
- ТМЗлар кирими тегишли ҳужжатлар(счёт фактура, ишончномалар) билан ўз вақтида амалга оширилади.
- Барча ТМЗ моддий жавобгарлик шартномалари тузилган ходимларга бириктирилган.
- Моддий қийматликлар чиқими бўйича комиссия белгиланши бўйича буйруқлар мавжуд. Омбордаги ТМЗлар тегишлиюк хатларисиз ёки жамият раҳбари томонидан тасдиқланган чиқим далолатномаларисиз чиқим қилинмайди.

ТМЗлар ҳаракати бухгалтерия ҳисобида акс эттирилиши танлаб текширилди. Ҳисоб таҳлилий қисми маълумотлари бош китоб билан мос келади.

Счет	Давр бошига қолдиқ	Дебет оборот	Кредит оборот	Давр якунига қолдиқ
10	5 201 228 453.00	251 305 507 521.70	244 123 130 685.55	12 383 605 289.15
10.10	4 256 176 397.56	243 443 028 752.63	236 975 763 566.34	10 723 441 583.85
10.20		42 749 906.60	42 749 906.60	
10.30	34 967 784.01	405 806 455.32	378 208 577.56	62 565 661.77
10.40	107 936 668.21	695 696 277.51	524 090 907.37	279 542 038.35
10.50	151 489 741.57	1 365 191 473.95	1 290 122 254.97	226 558 960.55
10.60	13 263 753.15	598 672 108.73	591 303 252.08	20 632 609.80
10.70		26 442 620.83	26 442 620.83	
10.80	276 802 424.49	807 160 938.43	801 558 690.88	282 404 672.04
10.90	360 591 684.01	3 663 548 994.10	3 235 680 915.32	788 459 762.79
10.91		257 209 993.60	257 209 993.60	
15	10 062 054.74	237 960 574.13	235 840 589.14	12 182 039.73
15.10	10 062 054.74	237 960 574.13	235 840 589.14	12 182 039.73
20	22 982 117.22	399 719 868.72	422 701 985.94	
20.10	22 982 117.22	399 719 868.72	422 701 985.94	
21		115 660 323 918.14	115 660 323 918.14	
21.10		115 660 323 918.14	115 660 323 918.14	
21.20	1 243 373 032.76	86 187 418 063.44	85 977 317 124.02	1 453 473 972.18
23	354 314 078.11	5 612 242 976.61	5 738 630 660.07	227 926 394.65
23.10	889 058 954.65	80 575 175 086.83	80 238 686 463.95	1 225 547 577.53

25		102 553 280 957.27	102 553 280 957.27	
25.10		102 553 280 957.27	102 553 280 957.27	
27		544 954 656.01	544 954 656.01	
27.10		544 954 656.01	544 954 656.01	
27.11	39 205 440.82	888 515 334.90	909 576 206.55	18 144 569.17
28		66 134 910.10	66 134 910.10	
28.10	39 205 440.82	822 380 424.80	843 441 296.45	18 144 569.17

2.3.2 Асосий воситалар Аудити.

Асосий воситалар ҳисоби Ўзб.Р. АВда №1299сон билан рўйхатга олинган “Асосий Воситалар” 5-БХМС ва бошқа бухгалтерия ҳисоби қонун ҳужжатлари доирасида амалга оширилади.

5-сонли БХМС талабларига кўра асосий воситаларга қуйидаги критерияларга жавоб берадиган мол мулклар қиради:

- Хизмат муддати бир йилдан ортиқ;
- Кириш қиймати ҳар бири учун Ўз.Р. белгиланган энг кам иш ҳақининг эллик баробаридан ортиқ.

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 2002 йил 4 декабрда 1192-сон билан рўйхатга олинган “1 январь ҳолати бўйича асосий фондларни қайта баҳолашни ўтказиш тартиби тўғрисида низо” га мувофиқ асосий фондлар қийматини қайта баҳолаш 1 январь ҳолати бўйича (1 февралгача) қайта баҳолашни ўтказиш даврида нархлар даражасидан келиб чиқиб ўтказилади. Жамиятда 2019 йил 1 январь ҳолатига асосий воситаларни қайта баҳолаш амалга оширилган. Қайта баҳолаш Ўзбекистон Республикаси Статистика Қўмитаси томонидан эълон қилинган коэффицентлар орқали амалга оширилган. Қайта баҳолаш бўйича фарқлар аниқланмади.

Бухгалтерия ҳисобида асосий воситалар давр бошига, охирига ҳамда барча кириш ва чиқимлар қуйидагича акс эттирилган:

Счет	Давр бошига қолдик	Дебет оборот	Кредит оборот	Давр якунига қолдик
01	27 415 639 702.20	7 084 094 221.09	4 829 773 997.01	29 669 959 926.28
01.11	48 630 472.19	7 732 245.08		56 362 717.27
01.20	5 133 170 231.44	2 860 404 172.45	2 803 312 083.85	5 190 262 320.04
01.30	19 391 358 662.40	2 971 021 164.91	1 989 336 704.67	20 373 043 122.64
01.40	119 368 850.36	46 985 534.15	3 529 329.52	162 825 054.99
01.50	840 038 555.08	153 650 788.41	10 851 794.00	982 837 549.49
01.60	1 331 099 801.82	965 298 405.08	10 785 796.75	2 285 612 410.15
01.80	369 076 484.79	46 134 526.21	7 877 687.30	407 333 323.70
01.90	182 896 644.12	32 867 384.80	4 080 600.92	211 683 428.00

Асосий воситаларга эскириш Ўзбекистон Республикаси Солиқ Кодексида келтирилган нормалардан ошмаган ҳолда корхона ҳисоб сиёсатида белгиланган тартибда тўғри чизикли усулда ҳисобланган.

Эскириш ҳисоблаш билан боғлиқ бухгалтерия ҳисоби қонун қоидаларнинг бузилиш ҳолатлари аниқланмади.

Счет	Давр бошига қолдик	Дебет оборот	Кредит оборот	Давр якунига қолдик
02	16 720 956 872.25	871 244 780.39	3 780 868 863.75	19 630 580 955.61
02.11	7 294 570.74		6 796 108.47	14 090 679.21
02.20	2 771 341 334.20	349 173 150.38	551 986 264.18	2 974 154 448.00
02.30	12 279 790 371.32	492 621 135.44	2 678 521 613.69	14 465 690 849.57
02.40	30 491 686.69	3 529 329.52	20 176 151.09	47 138 508.26
02.50	638 907 320.56	9 371 794.00	154 842 094.54	784 377 621.10
02.60	734 936 951.54	10 785 796.75	279 918 415.38	1 004 069 570.17
02.80	147 576 210.91	3 807 553.40	59 377 500.73	203 146 158.24
02.90	110 618 426.29	1 956 020.90	29 250 715.67	137 913 121.06

2.3.3 Узоқ муддатли инвестициялар аудити

Узоқ муддатли инвестициялар ҳисобида жамиятнинг бошқа ташкилотларга киритган инвестициялар юритилган. Узоқ муддатли инвестициялар ташкилотлар кесимида қуйидагича (сўмда):

Ташкилот номлари	01 январь 2019	30 сентябр 2019
MChJ YANGIYOL MARVARIDI	300 000 000,00	300 000 000,00
MChJParkentKonsaltingTexnikServis	50 000 000,00	50 000 000,00
MChJ SINTEZ PROGRESS	83 898 434,07	83 898 434,07
Рес."Мева-сабзавотчилик ва узумчиликни ривожлантириш"жамоат Фонди	143 000 000,00	
Жами	576 898 434,07	433898434.07

2019 йил мобайнида узоқ муддатли инвестициялар таркибида камайиш кузатилган. 2019 йил 30 сентябр ҳолатида 433898.4 минг сўм узоқ муддатли инвестициялар счеида акс эттирилган.

2.3.4 Касса ва касса операциялар аудити.

Ўзбекистон Республикаси Адлия Вазирлиги томонидан 22 июнь 2015 йилда 2687-сон билан руйхатга олинган «Юридик шахслар томонидан касса операцияларини амалга ошириш коидалари», БХМС 15, БХМС 22, пул маблағларини ҳисобга олиш тартибини белгиловчи бошқа меъёрий ҳужжатлар хизмат қилади.

Корхонада нақд пул билан ҳисоб-китобларни амалга ошириш учун алоҳида хона мавжуд. Барча маблағлар тегишли тартибда жиҳозланган сейфда сақланади. Нақд пуллар кирими касса кирим ордерларига асосан, чиқими эса ведомостлар ва тегишли буйруқлар ва бошқа тегишли ҳужжатлар илова қилинган касса чиқим ордерларига асосан амалга оширилади. Текшириш давомида касса дафтари бетланиб, тикилиб, муҳрлангани аниқланди. Кирим ва чиқим ордерлари тегишли тартибда расмийлаштирилган, чек дафтарчаси тўлдирилган.

Кирим қилинган пул маблағлари ҳисобрақамдан иш ҳақи ва унга тенглаштирилган ҳисоблашлар, уруғ чиқиндиларни сотишдан тушум, буг иситиш тизимидан фойдаланганлик учун жисмоний шахслар тўловлари, кишлок хўжалик(картошка) ва бошқа маҳсулотлари(товуқ) сотишдан тушум манбалари ҳисобига шаклланган.

2.3.5 Банкдаги асосий ва бошқа ҳисобрақамлар аудити.

Ҳисобрақамлар бўйича операциялар Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 2013 йил 3 июнда 2465-сон билан руйхатга олинган “Ўзбекистон Республикасида нақд пулсиз ҳисоб-китоблар тўғрисидаги НИЗОМ” асосида амалга оширилган.

Жамиятнинг бир неча ҳисобрақамлари мавжуд бўлиб, хусусан пенсия нафакалар ҳисоб китобларни амалга ошириш учун пенсия ҳисобрақамига ҳам эга. Аудитга тақдим қилинган барча банк кўчирмалари ойлик асосда алоҳида папкаларда хронологик тарзда тикилган ва барча операциялар бўйича тасдиқловчи дастлабки ҳужжатлар – счет фактура, бажарилган ишлар ҳақида далолатномалар бор ва мол етказиб берувчи ва пудратчилар билан ҳисоб китоб ҳужжатларида жамият раҳбариятининг тасдиқлари қўйилган. Банк счеи операциялари танлов асосида текширилди.Барча банк кўчирмалари бирламчи ҳужжатлар билан бирга регистрларда акс этган. Кўчирмалардаги қолдиқ бухгалтерия ҳисоби ва ҳисоботларидаги қолдиқлар билан мос келади. Банк муомалалари аудитида жиддий хато ва камчиликларга дуч келинмади.

Валюта ҳисобварақ қолдиқлари ҳар ойда тўғридан тўғри қайта баҳолаш орқали қайта баҳоланган.

Қатор номи	Қатор коди	01.01.2019 ҳолатида	31.12.2019 ҳолатида
Харидор ва буюртмачиларнинг қарзи (4000 дан 4900 нинг айирмаси)	220	751359	78616
Ажратилган бўлинмаларнинг қарзи (4110)	230		

Шўба ва қарам хўжалик жамиятларнинг қарзи (4120) •	240		
Ходимларга берилган бўнақлар (4200)	250	5491	707
Мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга берилган бўнақлар (4300)	260	5269401	6321151
Бюджетга солиқ ва йиғимлар бўйича бўнақ тўловлари (4400)	270	37547	1911255
Мақсадли давлат жамғармалари ва суғурталар бўйича бўнақ тўловлари (4500)	280	51	51
Таъсисчиларнинг устав капиталига улушлар бўйича қарзи (4600)	290		
Ходимларнинг бошқа операциялар бўйича қарзи (4700)	300	334300	523800
Бошқа дебиторлик қарзлари (4800)	310	117258	2770780
Жами		6515407	11606360

2.3.6 Ҳисоб-китоб-тўлов тартиби аудити

Ҳисобнинг бу бўлими бўйича меъёрий база сифатида: Ўзбекистон Республикаси Президентининг 12.05.1995 йилдаги «Халқ хўжалигида ҳисоб-китобларни ўз вақтида амалга оширилиши учун раҳбарларнинг жавобгарлиги тўғрисида»ги Фармони, Ўзбекистон Республикасининг «Хўжалик юритувчи субъектлар фаолиятининг меъёрий-ҳуқуқий базаси тўғрисида»ги Қонуни ва бошқа меъёрий ҳужжатлар хизмат қилади.

Бухгалтерия баланси маълумотларига кўра 2019-йил 1-январ ва 31 декабр ҳолатида дебитор қарзлар қолдиқлари қуйидагича бўлган:

Дебитор қарзларнинг бухгалтерия счетлари кесимидаги таҳлили:

Счет	Давр бошига қолдиқ	Дебет оборот	Кредит оборот	Давр якунига қолдиқ
40	751 358 702.64	180 730 694 566.51	181 403 437 363.93	78 615 905.22
40.10	751 358 702.64	179 922 225 673.56	180 594 968 470.98	78 615 905.22
40.10.1	751 358 702.64	179 922 225 673.56	180 594 968 470.98	78 615 905.22
40.30		808 468 892.95	808 468 892.95	
41		208 674 033.02	208 674 033.02	
41.20		208 674 033.02	208 674 033.02	
42	5 491 278.78	5 098 462 401.89	5 103 246 922.37	706 758.30
42.10	5 491 278.78	5 043 017 250.63	5 047 801 771.11	706 758.30
42.20		55 445 151.26	55 445 151.26	
43	5 269 400 823.77	217 422 718 095.10	216 370 967 963.30	6 321 150 955.57
43.10	3 838 640 068.80	205 095 145 251.08	204 058 645 436.43	4 875 139 883.45
43.11		117 311 705.00	117 311 705.00	
43.12	1 295 629 484.62	11 157 623 209.02	11 007 241 621.52	1 446 011 072.12
43.40	135 131 270.35	1 052 637 930.00	1 187 769 200.35	
44	37 546 728.95	51 960 637 545.76	50 086 929 159.41	1 911 255 115.30
44.08		30 640 421 791.11	28 907 462 589.57	1 732 959 201.54
44.10	29 914 543.31	20 647 595.66	50 562 138.97	
44.25		215 702 333.00	215 702 333.00	
44.28		804 294 861.27	753 321 367.65	50 973 493.62
44.30	5 356 634.20	326 582 428.80	331 939 063.00	
44.32		15 003 807 384.00	15 003 807 384.00	
44.34	2 275 551.44		2 275 551.44	
44.50		984 926.51	984 926.51	
44.90		1 968 968 591.84	1 968 019 182.94	949 408.90
45		2 979 227 633.57	2 852 854 622.33	126 373 011.24
45.15	50 773.89	4 206 256 966.98	4 206 256 966.98	50 773.89
45.16		20 385 695.48	20 385 695.48	
45.21		13 810 359.97	13 810 359.97	
45.26		4 156 457 602.23	4 156 457 602.23	
45.29		15 603 309.30	15 603 309.30	

47	50 773.89	•		50 773.89
47.20	334 300 000.00	302 802 856.45	113 302 856.45	523 800 000.00
47.30	334 300 000.00	298 776 418.45	109 276 418.45	523 800 000.00
48		4 026 438.00	4 026 438.00	
48.20	117 258 008.70	18 226 759 650.61	15 573 237 819.95	2 770 779 839.36
48.60	9 009 606.40	470 442 260.45	477 443 246.40	2 008 620.45
48.90	363 014.00	2 283 685 697.07	1 108 879 278.55	1 175 169 432.52
48.95	91 317 959.93	14 285 078 407.21	12 815 907 243.00	1 560 489 124.14
48.99	6 369 068.90	857 901 864.73	859 337 669.61	4 933 264.02

Бухгалтерия баланси маълумотларига кўра 2019-йил 1-январ ва 31 декабрь ҳолатида кредитор қарзлар қолдиқлари қуйидагича бўлган:

Қатор номи	Қатор коди	01.01.2019 ҳолатида	31.12.2019 ҳолатида
Жорий мажбуриятлар, жами	600	1421823	394094
шу жумладан: жорий кредиторлик қарзлари	601	1421823	394094
шундан: муддати ўтган жорий кредиторлик қарзлари*	602		
Мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга қарз (6000)	610		7956
Ажратилган бўлинмаларга қарз (6110)	620		
Шўъба ва қарам хўжалик жамиятларга қарз (6120)	630	73291	
Кечиктирилган даромадлар (6210, 6220, 6230)	640		
Солиқ ва бошқа мажбурий тўловлар бўйича кечиктирилган мажбуриятлар (6240)	650		
Бошқа кечиктирилган мажбуриятлар (6250, 6290)	660		
Олинган бўнақлар (6300)	670	370506	266275
Бюджетга тўловлар бўйича қарз (6400)	680	836395	2926
Сугурталар бўйича қарз (6510)	690		
Мақсадли давлат жамғармаларига тўловлар бўйича қарз (6520)	700		972
Таъсисчиларга бўлган қарзлар (6600)	710	127372	84105
Меҳнатга ҳақ тўлаш бўйича қарз (6700)	720	10371	28664
Қисқа муддатли банк кредитлари (6810)	730		555662
Қисқа муддатли қарзлар (6820, 6830, 6840)	740		
Узок муддатли мажбуриятларнинг жорий қисми (6950)	750		
Бошқа кредиторлик қарзлар (6950 дан ташқари 6900)	760	3888	3196

Кредитор қарзларнинг бухгалтерия счетлари кесимидаги таҳлили:

Счет	Давр бошига қолдиқ	Дебет оборот	Кредит оборот	Давр якунига қолдиқ
60		114 731 334 903.37	114 739 291 109.37	7 956 206.00
60.10		103 417 224 893.82	103 425 181 099.82	7 956 206.00
60.11		117 311 705.00	117 311 705.00	
60.12		10 488 105 932.00	10 488 105 932.00	
60.40		708 692 372.55	708 692 372.55	
61	73 291 472.74	208 674 033.02	135 382 560.28	
61.20	73 291 472.74	208 674 033.02	135 382 560.28	
63	370 505 524.55	185 285 235 443.63	185 181 004 415.81	266 274 496.73
63.10	359 082 899.63	182 795 110 421.70	182 646 845 561.49	210 818 039.42
63.10.1	359 082 899.63	182 795 110 421.70	182 646 845 561.49	210 818 039.42
63.30	11 422 624.92	2 490 125 021.93	2 534 158 854.32	55 456 457.31
63.30.1		808 468 892.95	834 054 687.95	25 585 795.00
63.30.2	1 057 174.32	783 895 894.08	784 038 719.76	1 200 000.00
63.30.3	10 365 450.60	897 760 234.90	916 065 446.61	28 670 662.31
64	836 394 823.62	50 096 415 507.52	49 262 946 615.01	2 925 931.11
64.08	478 045 631.94	28 907 462 589.57	28 429 416 957.63	
64.10		50 562 138.97	53 488 070.08	2 925 931.11
64.11		215 702 333.00	215 702 333.00	
64.25	10 463 281.35	753 321 367.65	742 858 086.30	
64.28		327 435 228.78	327 435 228.78	
64.30		15 003 807 384.00	15 003 807 384.00	

64.34		712 684.02	712 684.02	
64.50		1 984 557 159.20	1 984 557 159.20	
64.90	347 885 910.33	2 852 854 622.33	2 504 968 712.00	
65		4 206 256 966.98	4 207 229 133.94	972 166.96
65.15		20 385 695.48	20 385 695.48	
65.16		13 810 359.97	13 810 359.97	
65.21		4 156 457 602.23	4 156 495 102.23	37 500.00
65.26		15 603 309.30	16 537 976.26	934 666.96
66	127 372 300.00	7 429 646 957.00	7 386 379 457.00	84 104 800.00
66.10	127 372 300.00	7 429 646 957.00	7 386 379 457.00	84 104 800.00
67	10 371 374.28	17 527 758 502.06	17 546 050 875.53	28 663 747.75
67.10	173 013.95	17 199 780 441.67	17 200 091 777.24	484 349.52
67.11		16 307 678.00	16 307 678.00	
67.12	10 198 360.33	311 670 382.39	329 651 420.29	28 179 398.23
68		55 555 555.56	611 217 991.00	555 662 435.44
68.10		55 555 555.56	611 217 991.00	555 662 435.44
69	3 887 694.48	11 820 230 696.95	11 819 538 492.47	3 195 490.00
69.70		32 289 295.00	32 289 295.00	
69.90	3 887 694.48	11 787 941 401.95	11 787 249 197.47	3 195 490.00

2.3.7 Даромадлар ҳисоби аудити.

Ҳисобнинг бу бўлими бўйича меъёрий база сифатида:

Солиқ Кодекси; Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 5 февралдаги 54 – сонли қарорига илова «Маҳсулот (ишлар, хизматлар)ни ишлаб чиқариш ва сотиш харажатларининг таркиби ҳамда молиявий натижаларни шакллантириш тартиби тўғрисида НИЗОМ», 2 - сон БҲМС «Асосий хўжалик фаолиятдан тушган даромадлар» хизмат қилади.

Жамиятнинг асосий мақсади бошқа хўжалик юритувчи субъектлар каби фойда олиш ва куйидаги соҳа фаолияти билан шуғулланиб даромадлар олади:

- Озука ва техникспирт ишлаб чиқариш ва сотиш;
- Иссиқлик энергиясини ишлаб чиқиш ва сотиш;
- Микробиологик маҳсулот, парфюмерия ва косметика буюмлари ишлаб чиқариш ва сотиш.

Асосий фаолиятдан олинган даромадлар

Асосий хўжалик фаолиятдан олинган даромадлар - хўжалик юритувчи субъектнинг одатдаги фаолияти давомида вужудга келадиган давр ичида мулк эгаларининг ўз сармояларига бадали билан боғлиқ бўлган кўпайишларни истисно этганда, ўз сармояси кўпайишига олиб келадиган тушумлар.

Жамиятнинг 2019-йил давр бўйича тузилган 2-сонли Молиявий натижалар тўғрисидаги ҳисоботнинг 010 сатрида 137 513 710 минг сўм асосий фаолиятдан олинган даромад акс этган. Бухгалтерия ҳисобида ҳам 90.10 ва 90.11 сатрларда шунча даромад акс этган. Даромадларнинг турлари бўйича таркиби куйидагилардан иборат:

90	Доходы от основной (операционной) деятельности	137 513 709 718.34
90.10	Доходы от реализации готовой продукции	137 103 520 924.99
90.11	Доходы от реализации сельхозпродукции	410 188 793.35

Бошқа даромадлар - товарларни (ишларни, хизматларни) ишлаб чиқариш ва реализация қилиш билан боғлиқ бўлмаган операциялардан олинган даромадлар.

2019-йил давр бўйича шакллантирилган 2-сонли молиявий натижалар тўғрисидаги ҳисоботнинг 090 сатрида 1 588 209 минг сўм бошқа даромадлар акс эттирилган. Бухгалтерия ҳисобида ҳам 93 сатрда шунча бошқа даромадлар акс этган.

93	Прочие доходы от основной деятельности	1 588 208 991.37
93.10	Прибыль от выбытия ОС	583 204 100.00

93.20	Прибыль от выбытия прочих активов	118 546 503.42
93.50	Доходы от краткосрочной аренды	395 774 294.26
93.60	Доходы от списания кредит. и депонент задолженности	1 086 135.65
93.90	Прочие операционные доходы	489 597 958.04

Молиявий фаолиятдан даромадлар

2019 йил бўйича 2-сонли Молиявий натижалар тўғрисидаги хисоботнинг 110-сатрида молиявий фаолият даромадлари сифатида 17440805 минг сўм акс этган. Ушбу сумма валюта моддаларини қайта баҳолашдан олинган даромадлардан иборат бўлган.

2.3.8 Харажатлар хисоби аудити.

Хисобнинг бу бўлими бўйича меъёрий база сифатида: Солиқ Кодекси; Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 5 февралдаги 54 – сонли қарорига илова «Маҳсулот (ишлар, хизматлар)ни ишлаб чиқариши ва сотиши харажатларининг таркиби ҳамда молиявий натижаларни шакллантириши тартиби тўғрисида НИЗОМ», 21 - сон БХМС хизмат қилади.

Маҳсулот, иш ва хизматлар таннархи

Молиявий натижалар тўғрисидаги хисоботнинг 020 сатрида 107 168 611 минг сўм сотилган маҳсулотлар таннархи акс этган. Бухгалтерия хисобида ҳам сотилган маҳсулотлар таннархи 91 сўмда тўлиқ акс эттирилган ва хисобот маълумотларидан фарк қилмайди:

91	Себестоимость реализованной продукции	107 168 610 955.22
91.10	Себестоимость реализованной готовой продукции	106 879 393 964.87
91.11	Себестоимость сельхозпродукции	289 216 990.35

Молиявий натижалар тўғрисидаги хисоботнинг 030 сатрида 30 345 099 минг сўм ялпи фойда акс этган.

Давр харажатлари

Жамиятнинг 2019 йил бўйича тузилган Молиявий натижалар тўғрисидаги хисоботда давр харажатлари 14 492 503 минг сўм бўлиб, шундан сотиш харажатлари 215 682 минг сўм, маъмурий харажатлар 2 643 148 минг сўм ва бошқа операцион харажатлар 11 633 673 минг сўмни ташкил этган. Давр харажатлари таркиби ўрганилганда хатоликлар аниқланмади. Барча харажатлар “54 Низом” талаблари дорасида гуруҳланганлиги аниқланди.

Бухгалтерия хисоби маълумотлари молиявий хисоботларда акс эттирилган маълумотлардан фарқ қилмайди.

Молиявий фаолиятдан харажатлар

2019 йил якунлари бўйича 2-сонли Молиявий натижалар тўғрисидаги хисоботнинг 170-сатрида 15002.0 минг сўм молиявий фаолият харажатлари акс этган. Акс эттирилган 15002 минг сўмдан 11818 минг сўми фоиз қуринишидаги харажатлар, 3184 минг сўми эса валюта моддаларини қайта баҳолашдан олинган зарарлар ташкил этган. Бухгалтерия хисоби регистрларида ҳам ушбу ҳолат ўз тасдиғини топди.

2.4 СОЛИҚ ВА БОШҚА МАЖБУРИЙ ТЎЛОВЛАР ҲИСОБЛАНИШИ ВА ТЎЛАНИШИ АУДИТИ.

Аудит мақсади:

- тузилган ва тегишли органларга тақдим этилган солиқлар ва мажбурий тўловлар хисоб-китоби тўғрилигини баҳолаш;

- солиқлар ва мажбурий тўловларни хисоблаш ва тўлашнинг белгиланган тартиби бузилиши ҳолатларини, солиқ солинадиган базани белгилашда четга чиқишларни баён қилиш.

Жамият умумбелгиланган солиқ тизимидаги солиқ тўловчи бўлиб, қуйидаги солиқ ва мажбурий тўловлар тўловчиси хисобланади:

- Юридик шахслар фойда солиғи;
- Қўшилган қиймат солиғи;
- Акциз слиғи

- Мол мулк солиғи;
- Жисмоний шахслар даромад солиғи;
- Юридик шахслар ер солиғи;
- Сув ресурслардан фойдаланганлик учун солиқ;
- Тўлов манбаида ушлаб қолинадиган даромад солиғи;
- ягона ижтимоий тўлов.

Йил давомида қуйидаги солиқ ажратмалар ҳисобланган ва тўланган:

Кўрсаткичлар	Сатр коди	Ҳисобланган миқдор	Ҳақиқатда тўланган
Юридик шахслардан олинадиган фойда солиғи	280	2504969	2979228
Жисмоний шахслардан олинадиган даромад солиғи	290	1984557	1984572
в том числе: ИНПС	291	16538	15603
Ободонлаштириш ва ижтимоий инфрас ривожлантириш солиғи	300		
Қўшилган қиймат солиғи	310	10500957	12711962
Акциз солиғи	320	15003807	15003807
Ер ости бойликлардан фойдаланганлик солиғи	330		
Сув ресурсларидан фойдаланганлик солиғи	340	742858	804294
Юридик шахсларнинг мол-мулкига солиқ	350	53488	20648
Юридик шахслардан олинадиган ер солиғи	360	327435	322078
Бошқа солиқлар	400	215702	213426
Республика йўл жамғармасига ажратмалар	410		
Бюджетдан ташқари пенсия жамғармасига мажбурий ажратмалар	420		
Мактаб таълими жамғармасига ажратмалар	430		
Ягона ижтимоий тўлов	440	4156495	4156458
Импорт бўйича божхона божи	450		
Маҳаллий бюджетга йиғимлар	460	34196	34196
Бюджетга тўловлар кечиктирилгани учун молиявий жазолар	470		
Жами бюджетга тўловлар суммаси	480	35524464	38230669

2.4.1 Акциз солиғи

Жамият озик овкат спирти ишлаб чиқариш фаолияти бўйича акциз солиғи тўловчиси ҳисобланади. Акциз солиғининг ставкалари мутлақ суммада (катъий) белгиланган акциз тўланадиган товарлар бўйича солиқ солинадиган база акциз тўланадиган товарларнинг натурада ифодаланган ҳажми асосида аниқланади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 26 декабрь 2018 йилдаги ПҚ 4086 сонли қарорининг 19-иловасига асосан этил спирти ишлаб чиқарувчилари учун ҳар бир дал маҳсулотга 9 800 сўм солиқ ставкаси белгиланган.

Жамият 2019 йил учун ДСИ га тақдим этилган акциз солиғи ҳисоб китобларида жами 15 003 807 минг сўм солиқлар ҳисобланган.

2.4.2 Сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ.

Жамият Солиқ кодексининг X бўлимига асосан сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ тўловчи ҳисобланади. Солиқ кодексининг 263 моддасига асосан Сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқнинг ҳисоб-китоби сувдан фойдаланиш ёки сув истеъмоли жойидаги давлат солиқ хизмати органларига йилига бир марта тақдим этилади. Жорий тўловлар миқдорини ҳисоблаб чиқариш учун солиқ тўловчилар жорий солиқ даврининг 25 январигача сувдан фойдаланиш ёки сув истеъмоли жойидаги давлат солиқ хизмати органларига мўлжалланаётган солиқ солинадиган базадан (фойдаланиладиган сув ҳажмидан) ва сув ресурсларидан фойдаланганлик учун белгиланган солиқ ставкаларидан келиб чиққан ҳолда ҳисобланган жорий солиқ даврида сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ суммаси тўғрисидаги маълумотномани тақдим этадилар.

Жамият 2019-йил учун фойдаланиш мўлжалланаётган сув ресурслари, сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ ставкаси ва солиқ суммаси акс этган қуйидагича ҳисобот тақдим этилган:

Кўрсаткичлар	Жами	Шу жумладан	
		Ер усти манбаъ	Ер ости манбаъ
1	3	4	5
Солиқ солинадиган база, куб м.	1 709 182.41	189 000	1 708 657.41
Белгиланган солиқ ставкаси 1 куб. м (сум)		360	430
Солиқ суммаси (стр. 010 х стр. 020)	734911686.3	189 000	734722686.3

Бухгалтерия ҳисобида ҳар ой сувдан фойдаланганлик учун солиқ суммаси акс эттириб борилган ва 2019-йил учун жами 742 858.0 минг сўм солиқлар ҳисобланган. Шунингдек Янгийул тумани ДСИга ҳам 2019-йил бўйича сув солиғи маълумотномаси топширилган бўлиб, унга кўра 2019 бўйича сув солиғи суммаси 7349124 ва 7.9 минг сўмни ташкил этади.

2.4.3 Юридик шахслар мол-мулк солиғи.

Жамият Солиқ кодексининг 47 бобига асосан юридик шахслар мол-мулк солиғи тўловчиси ҳисобланади. Солиқ кодексининг 271 моддасига асосан юридик шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқнинг ҳисоб-китоби солиқ бўйича ҳисобга олиш жойидаги давлат солиқ хизмати органига йилда бир марта, йиллик молиявий ҳисобот топшириладиган муддатда тақдим этилади. Агар кўчмас мулк солиқ тўловчининг солиқ бўйича ҳисобга олиш жойида жойлашмаган бўлса, ҳисоб-китоб кўчмас мулк жойлашган ердаги давлат солиқ хизмати органларига тақдим этилади. Солиқ даври мобайнида солиқ тўловчилар юридик шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ бўйича жорий тўловлар тўлайдилар. Жорий тўловлар миқдорини ҳисоблаб чиқариш учун солиқ тўловчилар жорий солиқ даврининг 10 январигача давлат солиқ хизмати органларига мўлжалланаётган солиқ солинадиган базадан (тегишли йил учун мол-мулкнинг ўртача йиллик қолдиқ қийматидан (ўртача йиллик қийматидан) ва белгиланган ставкадан келиб чиққан ҳолда ҳисобланган жорий солиқ даври учун юридик шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ суммаси тўғрисидаги маълумотномани тақдим этадилар.

Жамият 2019-йил учун мўлжалланаётган солиқ солинадиган база учун солиқ ставкаси ва солиқ суммаси акс этган маълумотнома қуйидагича тақдим этилган:

Кўрсаткичлар	Сумма
Мўлжалланаётган солиқ солинадиган асосий воситаларнинг ўртача йиллик қолдиқ қиймати	2 477 606 999.23
Солиқ ставкаси, %	2
Солиқ суммаси	49 552 139.98
январь	4129344.99
февраль	4129344.99
март	4129344.99
апрель	4129344.99
май	4129344.99
июнь	4129344.99
июль	4129344.99
август	4129344.99
сентябрь	4129344.99
октябрь	4129344.99
ноябрь	4129344.99
декабрь	4129345.09

Бухгалтерия ҳисобида ҳар ой мол мулк солиқ суммаси акс эттириб борилган ва 2019-йил жами 49 552.0 минг сўм солиқлар ҳисобланган. Йил якуни бўйича эса қуйидагича ҳисобот топширилган:

Показатели	Код	Сумма

	строки	
Среднегодовая остаточная стоимость недвижимого имущества, включая полученное по договору финансовой аренды (лизинга), подлежащих налогообложению, всего (гр. 15 стр. 030 приложения N 1 к Расчету налога на имущество юридических лиц)	010	2 895 614 408.39
в том числе:		
здания и сооружения	0101	2 391 417 801.82
многолетние насаждения	0102	223 551 438.16
прочие имущество прочно связанные с землей	0103	280 645 168.41
Уменьшение налогооблагаемой базы, всего (стр. 010 приложения N 4 к Расчету налога на имущество юридических лиц)	020	221 210 904.41
в том числе:		
здания и сооружения	0201	221 210 904.41
многолетние насаждения	0202	
прочие имущество прочно связанные с землей	0203	
Налогооблагаемая база для исчисления налога на имущество юридических лиц (стр. 010 - стр. 020)	030	2 674 403 503.98
Установленная ставка налога, в %	040	2.00
Сумма налога (стр. 030 x стр. 040)	050	53 488 070.08

2.4.4 Юридик шахслар ер солиғи.

Жамият Солиқ кодексининг 49 бобига асосан юридик шахслар ер солиғи тўловчиси хисобланади. Солиқ кодексининг 285 моддасига асосан ер солиғи ҳар бир солиқ даврининг 1-январига бўлган ҳолатга кўра хисоблаб чиқарилади ва ер солиғининг хисоб-китоби ер участкаси жойлашган ердаги давлат солиқ хизмати органига ҳисобот йилининг 10 январига қадар тақдим этилади. Ер солиғини тўлаш юридик шахслар томонидан ҳар ойнинг 10-кунига қадар ер солиғи йиллик суммасининг ўн иккидан бир қисми миқдорида амалга оширилади.

Жамият Тошкент вилояти Янгийўл туманида ва Янгийўл шаҳрида ер участкалари мавжуд бўлиб, ҳар иккиси бўйича алоҳида хисоб-китоб топширилган. Жамият 2019-йил учун ер солиғи солиқ солинадиган база, солиқ ставкаси ва солиқ суммаси акс этган хисоб-китоб куйидагича тақдим этилган:

Ер участкалари	Ер майдони	Имтиёзли ер участкалари	Солиқ солинадиган ерлар	Солиқ ставкаси	Солиқ суммаси
Кимегар 1	16.3999	0	16.3999	14 949 882.00	245 176 569.81
Ниезбош Производство спирта	4.6432	0	4.6432	14 949 882.00	69 415 292.10
Очистные сооружения	6.28	6.28	0	10 410 384.00	-
Садовый участок ОРТИКОВА	8.2	2.33	5.87	654 939.65	3 844 495.75
Виноградный участок КФИ	18.58	4.84	13.74	654 939.65	8 998 870.79
Жами	54.1031	13.45	45,4931		327 435 228.45

Бухгалтерия хисобида ҳар ой ер солиқ суммаси акс эттириб борилган ва 2019 йил учун жами 327435.2 минг сўм солиқлар хисобланган.

2.4.5 Ягона ижтимоий тўлов хисоби аудити.

Жамият ягона солиқ тўлови ва суғурта бадалларини хисоблаш ва тўлашда Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексининг 305-311 моддаларига амал қилган ҳолда фаолият юритган. Жисмоний шахсларга 2019-йил давомида жами 17 157 832.1 минг сўм иш ҳақи ва унга бошқа даромадлар хисобланган. Шундан 16 697 128.6 минг сўм сумма солиқ солинадиган базаси сифатида қаралиб ягона ижтимоий тулов хисоб китобида кўрсатилган.

№	Кўрсаткичлар	Бухгалтерияда	Хисоботда	Фарқи
ЯГОНА ИЖТИМОЙ ТЎЛОВ				
1	Мехнатга ҳақ тўлаш тарзидаги даромадлар	16 697 128 656.02	16 697 128 656.02	
2	Имтиёз	71 148 247.11	71 148 247.11	
3	ЯИТ хисобланадиган база	16 625 980 408.91	16 625 980 408.91	-
4	Ставка	25%	25%	
5	ЯИТ суммаси	4 156 495 102.23	4 156 495 102.23	-

6	Бюджетга тўланадиган ЯИТ	• 4 156 495 102.23	4 156 495 102.23	-

Ягона ижтимоий тўлов хисоботида 71 148.0 минг сўм иш ҳаққи даромадлари солиқ солинадиган базадан имтиёз сифатида камайтирилган. Ушбу имтиёз Ўзбекистон Республикаси Президентининг 05 январь 2006 йилдаги ПФ-3706 сонли Фармонининг 3 бандига асосан меҳнат шартномаси асосида касаначиларга тўланадиган маблағларга тенг миқдорда, меҳнатга ҳақ тўлаш фондидан ягона ижтимоий тўловни тўлашдан озод қилинган. Хисоботда хисобланган солиқлар бухгалтерия хисоби маълумотлари билан мос келади.

2.4.6 Жисмоний шахслардан даромад солиғи хисоби аудити.

Жисмоний шахслардан олинadиган даромад солиғи ушланишининг тўғрилиги танлаб текшириш асосида амалга оширилди.

Жамиятда жисмоний шахслардан олинadиган даромад солиғининг ҳисобланиши ва тўланиши солиқ кодексининг 167 – 196 моддаларига асосан амалга оширилади.

ДСИ га топширилган хисоботларга кўра 2019-йил давомида жамият томонидан 425 нафар жисмоний шахсларга меҳнатга ҳақ тўлаш тарзида ва бошқа даромадлар шаклида жами 17 157 832 минг сўм даромадлар хисобланган.

Жами хисобланган жисмоний шахсларнинг даромад солиғи 2019 йил учун 1 984 557 минг сўмни ташкил этган.

2019-йил якунлари бўйича жисмоний шахслар даромадларидан даромад солиғи хисобланиши бўйича ДСИ га топширилган хисоб китоб 2 иловасида қўлланилган имтиёзлар кўрсатиб ўтилган бўлиб, унга кўра жами 619 855 минг сўмлик СК 179 моддаси ва 180 моддаларига асосида жисмоний шахслар даромад солиқ имтиёзлари қўлланган. Имтиёзлар таркибида жисмоний шахсларнинг олий таълим муассасасида тўлов контракт суммаларини коплашга йўналтирилган иш ҳақлари, СК 178 моддасида келтирилган шартлар асосида моддий ёрдам суммалари, 1 ва 2 гуруҳ ногиронлари учун ЭКИХ 4 баробари миқдордаги имтиёзлар учратиш мумкин. Имтиёзлар тўғри қўлланилиши таҳлил қилинганда фарқлар аниқланмади.

2.4.7 Қўшилган қиймат солиғи.

Жамиятда қўшилган қиймат солиғининг хисобланиши Солиқ кодексининг 7-бўлимига асосан амалга оширилган.

2019 йил давомида корхона ҚҚС солиқ солинадиган айланмалари 154 739 310.7 минг сўмни ташкил этган. ҚҚС хисоботи кўриниши эса қуйидагича бўлган:

№	Кўрсаткич	сатр коди	сумма		
			бухгалтерияда	Хисоботда	фарқи
1	Хисобга олинadиган ҚҚС	10	17 928 460 406.76	17 928 460 406.76	
2	Товарлар реализациясидан ҚҚС	20	28 429 417 055.21	28 429 417 055.21	
3	Бюджетга тўланadиган ҚҚС	30	10 500 956 648.45	10 500 956 648.45	

2.4.8 Солиқ агентлари томонидан тўлов манбаида ушлаб қолинadиган дивидендлар хисоби аудити.

2019 йил давомида жисмоний ёки юридик шахслар дивидендлар тўланган ва ўз навбатида солиқ хисоб китоби топшириб келинган. Дивиденд тўлаш пайтида солиқ манбаида солиқ ушлаб қолинган.

2018 йил якунлари бўйича юридик шахсларга дивиденд кўринишида жами 2940877940 сўм хисобланган. Шундан 72 643 340 сўми норезидендларга тўланган ҳамда ушбу сумма ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ҚАРОРИ 21.12.2015 й. N ПҚ-2454 АКЦИЯДОРЛИК ЖАМИЯТЛАРИГА ХОРИЖИЙ ИНВЕСТИТОРЛАРНИ ЖАЛБ ҚИЛИШ БОРАСИДАГИ ҚЎШИМЧА ЧОРА-ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА тўлов манбаида фойда солиғидан озод қилинган.

2019 йил давомида жисмоний шахсларга жами 1458347660сўм дивиденд шаклида даромадлар ҳисобланган. Шундан 12 535 600 сўми норезидент жисмоний шахсларга ҳисобланган ҳамда ушбу сумма тўлов манбаида даромад солиғидан озод қилинган.

2.4.9 Юридик шахслар фойда солиғи ҳисоби.

Жамият юридик шахслар фойда солиғини Солиқ Кодекси 126-166 моддаларига асосан ҳисоблаган ва бюджетга тўлаган.

2019 йил давомида ДСИ га топширилган ҳисоб китобларга кўра, фойда солиғи тўлаганганга қадар фойда 17467911 минг сўми, чегирилмайдиган харажатлар 3323645 минг сўми, текинга берилган ёки таннардан паст баҳоларда реализация қилишдан 83182 минг сўми ташкил этган. Фойда солиғи ҳисоб китоби 2-Илова чегирилмайдиган харажатлар таркиби бўйича фарқлар аниқланмади. Чегирилмайдиган харажатлар таркиби бўйидагича

Невычитаемые расходы - всего (сумма строк 020 – 190), в том числе:	010	3 323 645 271.84
материальная помощь, выплачиваемая работникам, за исключением предусмотренной в статьях 143 и 145 Налогового кодекса Республики Узбекистан	070	22 300 180.00
взносы, средства в виде спонсорской и благотворительной помощи	080	432 000 000.00
убытки от выбытия (списания с баланса) основных средств налогоплательщика (определяемые в соответствии с законодательством о бухгалтерском учете), за исключением убытков, указанных в подпунктах «е» и «ж» пункта 40 статьи 145 Налогового кодекса Республики Узбекистан	130	939 923 675.05
уплаченные или признанные штрафы, пеня и другие виды санкций за нарушение условий хозяйственных договоров и законодательства	140	1 356 904.32
расходы на мероприятия, не связанные с осуществлением предпринимательской деятельности налогоплательщика (по охране здоровья, спортивные и культурные мероприятия, организация отдыха и т. д.)	170	48 191 164.00
субботник	191	24 423 857.00
отчисление 1% от балансовой прибыли	192	40 332 158.24
членские взносы в торговую палату	193	14 191 100.00
фонд охраны труда, медпункт	194	1 800 926 233.23

Фойда солиғи ҳисоб китоби солиштирма жадвали куйидагича:

КЎРСАТКИЧЛАР	ЖАМИЯТ	АУДИТ	ФАРҚ
Фойда солиғи тўлагунга қадар фойда	17 467 911 642.08	17 467 911 642.08	0,00
Текинга берилган ёки таннардан паст баҳоларда сотишдан зиён	83 182 352.75	83 182 352.75	0,00
Чегирилмайдиган харажатлар	3 323 645 271.84	3 323 645 271.84	0,00
Солиққа тортиладиган фойда	20 874 739 266.67	20 874 739 266.67	0,00
Солиққа тортиладиган фойда камайтириш			0,00
Солиқ солинадиган база	20 874 739 266.67	20 874 739 266.67	0,00
Солиқ ставкаси %	12%	12%	
Фойда солиғи суммаси	2504 968 712	2504 968 712	0,00

Ҳисобот бўйича жиддий фарқлар аниқланмади.

2.5 МОЛИЯВИЙ-ХЎЖАЛИК ФАОЛИЯТИНИ АМАЛГА ОШИРИШ ПАЙТИДА ҚОНУНЧИЛИК ТАЛАБЛАРИГА РИОЯ ЭТИЛИШНИ ТЕКШИРИШ НАТИЖАЛАРИ

Меҳнат қонунчилигига риоя қилинишини асосий тамойилларини танлама усулида текширилганда корхонада қонун бузилиш ҳоллари аниқланмади.

Солиқ қонунчилигига амал қилиниши бўйича қонунбузилиш ҳоллари аниқланмади.

Адлия вазирлиги томонидан 22 июнь 2015 йилда 2687-сон билан рўйхатга олинган «Юридик шахслар томонидан касса операцияларини амалга ошириш қоидалари», пул маблағларини ҳисобга олишни тартибга солишчи бошқа меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларга амал қилинган.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 17.11.1999 йилги «Мехнат ҳақи юзасидан ҳисоб китобларни ўз вақтида амалга оширилиши юзасидан министрликлар идоралар ва ҳўжалик юритувчи субъектлар раҳбарларини жавобгарлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида» ги қарори талабларини бузиш ҳоллари аниқланмади.

Жамият томонидан Ўзбекистон Республикасининг 21.12.2004 йилги «Фуқароларнинг жамғариб бориладиган пенсия таъминоти тўғрисида» ги Қонуни талаблари бажарилмоқда. Жамиятда асосий иш жой Жамият ҳисобида ишловчиларнинг барчасига Халқ банки бўлимида пенсия дафтарчалари очилган. Халқ банкига ҳар ойда маблағлар ўтказиб келинган. Жамият томонидан Ўзбекистон Республикаси Президентининг 12 май 1995 йилда қабул қилинган ПФ-1154 сонли «Халқ ҳўжалигида ҳисоб-китоблар ўз вақтида ўтказилиши учун корхона ва ташкилотлар раҳбарларининг масъулиятини ошириш борасидаги чора-тадбирлар тўғрисида» фармон талабларини бузиш ҳоллари аниқланмади. Махсулотларни энг камида 15% олдиндан тўлов бўлмасидан ортиб жўнатиш ҳолларига йўл қўйилмаган.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 504-сонли 17 ноябрь 1999 йилги «Мехнат ҳақи юзасидан ҳисоб китобларни ўз вақтида амалга оширилиши юзасидан министрликлар идоралар ва ҳўжалик юритувчи субъектлар раҳбарларини жавобгарлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида» ги қарори талабларини бузиш ҳоллари аниқланмади.

2.6 ИЧКИ НАЗОРАТНИНГ ҲОЛАТИНИ ТЕКШИРИШ НАТИЖАЛАРИ ТўҒРИСИДАГИ ҲИСОБОТ.

Жамият ички назорат ҳолатини текшириш қуйидагилардан иборат:

ички назорат тизимини ва унинг фаолият кўрсатишидаги мавжуд камчиликларни баён этиш;

корхона таркибий бўлинмаларидаги ижро интизомининг ҳолати тўғрисидаги маълумотлар, унинг аниқ ходимлари ишидаги мавжуд камчиликлар.

Ушбу ҳисобот, активларнинг ҳолатини текшириш натижалари активларни инвентаризациядан ўтказишнинг асосланишини ҳамда уларнинг ҳаракати, амалда мавжудлиги ва сақланиши тўғрисидаги маълумотларни ўз ичига олади. Шунингдек ўтказиладиган текширишлар бўйича барча ҳисоботларда корхона ижро этувчи органи ва унинг таркибий бўлинмалари фаолияти баҳоланишини, аниқланган четга чиқишлар ва қонунни бузишларни бартараф этишга доир тавсияларни, тасдиқлайдиган ҳужжатларнинг тўлиқ пакетини ўз ичига олади.

Активлар тўғри ва тўлиқ сақланишини таъминлаш мақсадида жамият моддий жавобгар шахслар билан моддий жавобгарлик шартномаларини имзолайди. Шартномада моддий жавобгар шахс мажбуриятлари, шартнома амал қилиш муддатлари ва ходимнинг паспорт маълумотлари келтирилади.

Бошқа ходимлар билан меҳнат шартномалари имзоланади. Ходимларни ишга олиш, активлар тўғри сақланиши қонунчилик ва жамият ички тартиб қоидалари асосида амалга оширилади. Жамиятда бухгалтерия ҳисобини юритиш бухгалтерия(ҳисоб) бўлимига юклатилган. Ташқи фойдалаувчилар учун молиявий ҳисоботларни тайёрлаш ҳисоб бўлимига юклатилган.

Молиявий ҳўжалик операциялар билан боғлиқ ҳужжатлар тегишли тартибда юритилган ва сақланмоқда.

Ички назорат тизими самарадорлигини баҳолаш учун жамият назорат муҳити қуйидаги босқичлари таҳлил қилинди:

- бошқарув асосий тамойиллари;
- жамият ташкилий тузилмаси;
- ҳуқуқ ва мажбуриятлар тақсимланиши;
- ходимлар билан ишлаш;
- молиявий ва бошқарув ҳисоботларини тайёрлаш ва ишлаб чиқиш жараёнлари;

Ички аудит томонидан жамият ички назорат ва бухгалтерия ҳисоби тизими ҳолати текширилди. Текширув АВ томонидан 2007 йил 12-апрел №1673 сон билан рўйхатга олинган аудит стандарти асосида амалга оширилди. Бухгалтерия ҳисоби тизими ва ички назорат тизимлари ҳолатини баҳолаш учун куйидаги ишлар амалга оширилди:

- Бухгалтерия ҳисоби тизими баҳо берилди;
  - текшириш давомида шу нарса аниқландики барча хужалик операциялари раҳбариятнинг тегишли буйруқлар асосида амалга оширилади, шартнома, далолатнома буйруқ ва бошқа тегишли хужжатларда раҳбариятнинг имзолари мавжуд.
  - хужалик операциялари буйича даромад ва харажатлар қайси даврда амалга оширилган бўлса уша давр ҳисобида акс эттирилган
  - хужалик операциялари тегишли хужжатлар асосида ҳисобда акс эттирилган, танлаб текширув утказилганда илова килинган хужжатларбуйича хатоликлар аниқланмади.
- Юқоридагиларни инобатга олган ҳолда жамият бухгалтерия ҳисоби тизими ЎЗР қонунчилик талаблари доирасида амалга оширилганлиги ҳулосасига келиш мумкин.

3 ИҚТИСОДИЙ АҲВОЛ ТАҲЛИЛИ

Кўрсаткичлар	Йил охирига	Норма	Изоҳ
Тўлов қобилияти коэффиценти	30.18	$K > 1,25$	Тўловга лаёқатли
Ўз айланма маблағлари билан таъминланганлик коэффиценти	0.97	$K > 0,2$	Ўз айланма маблағлари билан таъминланган
Харажатлар рентабеллиги коэффиценти	0.14	$K > 0,05$	Харажатлар рентабелли
Активлар рентабеллиги коэффиценти	0.50	$K > 0,05$	Активлар рентабелли
Молиявий мустақиллик коэффиценти	40.12	$K > 1$	Молиявий мустақил
Асосий воситалар эскириш даражаси	0.66	$K > 0,5$	Асосий воситаларининг эскирганлик даражаси юқори

Аудитор ҳулосаси: Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг томонидан 2018 йил 14 декабрдаги 1013-сонли “Давлат иштирокидаги корхоналарнинг молиявий-иқтисодий ҳолати таҳлилини ўтказиш РЕГЛАМЕНТИ” асосида аниқланган кўрсаткичларга асосланган ҳолда Жамиятни молиявий ҳолатини барқарор(к группе "состоятельных") гуруҳига киритиш мумкин.

4 ХУЛОСА ВА ТАВСИЯЛАР

Ички аудит текширувининг мақсади жамият молиявий ҳисобототларининг қонунчилик талаблари доирасида эканлиги, ишончлилиги ҳақиқийлигини, шунингдек молиявий ҳисоботларнинг амалдаги ҳолатини баҳолаш ҳисобланади. Ўтказилган ички аудит текшируви аудит ҳулосасини бериш учун етарли бўлди деб ҳисоблайман.

«BIOKIMYO» акционерлик жамиятининг 2019 йил молиявий ҳисоботи барча муҳимлилик жиҳатлари бўйича унинг молиявий ҳолатини ва молиявий-хўжалик фаолияти натижаларини ҳаққоний акс эттиради ва бухгалтерия ҳисоби тўғрисидаги қонун хужжатлари талабларига мувофиқ келади.

Аудиторлар

Холмирзаев А.А.

Баратов О.А.